

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ХІМІЇ ТА ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА ФАРМАКОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКІВ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для здобувачів освіти
спеціальності 102 «Хімія» (фармацевтична хімія)

ОДЕСА
ОНУ
2023

**УДК 615.1-048.42(078)
О 641**

Укладач:

А. О. Цісак, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фармакології та технології ліків Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

О. І. Грицук, доктор медичних наук, завідувач кафедри фармакології та технології ліків Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

І. Ю. Борисюк, доктор фармацевтичних наук, завідувач кафедри технології ліків Одеського національного медичного університету.

*Рекомендовано вченою радою факультету
хімії та фармації ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 8 від 12 травня 2023 р.*

Організація та економіка фармації [Електронний ресурс] :

О 641 електрон. метод. рекомендації : робочий зошит для здобувачів освіти факультету хімії та фармації спец. 102 «Хімія» (Фармацевтична хімія) / уклад. : А. О. Цісак. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2023. – 56 с. – 1,0 МБ.

Вивчення дисципліни надає здобувачу освіти базову фундаментальну підготовку для оволодіння фаховими знаннями і практичними навичками у майбутній професійній діяльності. Робочий зошит містить завдання для закріплення знань здобувачів освіти під час проведення практичних занять. Завдання представлені у вигляді таблиць, схем та бланків згідно з відповідним матеріалом.

УДК 615.1-048.42(078)

Вступ

Робочий зошит для підготовки до практичних занять містить перелік завдань для здобувачів освіти, що навчаються за освітньою професійною програмою 102 «Хімія» (Фармацевтична хімія) факультету хімії та фармації. Робочий зошит містить завдання для закріплення знань здобувачів освіти під час проведення практичних занять. Завдання представлені у вигляді таблиць, схем та бланків у послідовності викладеного матеріалу з дисципліни.

Виконання завдань дає можливість здобувачу комплексно практично закріпити теоретичні знання організації лікарського забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів. На початку кожної теми наведено контрольні питання для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу, в кінці – наведено список літератури.

ЗМІСТ

ТЕМА 1.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ АПТЕК	5

ТЕМА 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗРЕЦЕПТУРНОГО ВІДПУСКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З АПТЕК. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕКИ З ПРИЙОМУ РЕЦЕПТІВ І ВІДПУСКУ ЛІКІВ	15

ТЕМА 3.

ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ (ТАКСУВАННЯ) ЕКСТЕМПОРАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ	23

ТЕМА 4.

ОБЛІК РЕЦЕПТУРИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕДМЕТНО- КІЛЬКІСНОГО ОБЛІКУ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ...	27

ТЕМА 5.

ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКІВ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТОВАРІВ	35

ТЕМА 6.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕКИ З ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ	42

ТЕМА 1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ АПТЕК

Мета заняття: вивчити основні принципи і завдання організації фармацевтичного забезпечення населення на макро- і мікроекономічному рівнях.

Теоретичні питання

1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення в системі макро- і мікроекономіки. Національна лікарська політика.
2. Міжнародні стандарти регулювання фармацевтичної діяльності.
3. Роль провізора у системі охорони здоров'я. Концепція фармацевтичної допомоги. Належна аптечна практика (GPP).
4. Організаційна структура фармацевтичної галузі.
5. Основні принципи розвитку і розміщення аптечної мережі.
6. Ліцензування фармацевтичної діяльності в Україні та за кордоном.
7. Порядок відкриття аптек (фарм. фірм).
8. Завдання, функції та класифікація аптечних закладів.
9. Організаційна структура аптеки. Завдання і функції відділів. Обладнання та оснащення аптек.
10. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність працівників аптеки.
11. Роль фармацевтичної інформації в організації та проведенні лікувально-профілактичних заходів. Інформаційні потреби фахівців охорони здоров'я та населення.
12. Інформаційні ресурси: класифікація та коротка характеристика.
13. Характеристики назв ЛЗ у сучасній фармацевтичній практиці. Порядок присвоєння та особливості застосування назв (міжнародних непатентованих (INN), патентованих, торговельних).
14. Види класифікацій ЛЗ. Класифікаційна система АТХ (анатомо-терапевтично-хімічна).

15. Законодавча та нормативна база, що регулює фармацевтичну діяльність в Україні.
16. Базис даних та реєстри. Державний реєстр лікарських засобів, його структура і значення.

Завдання 1. Дайте визначення терміну «Аптека» та запропонуйте схему організаційної структури аптеки

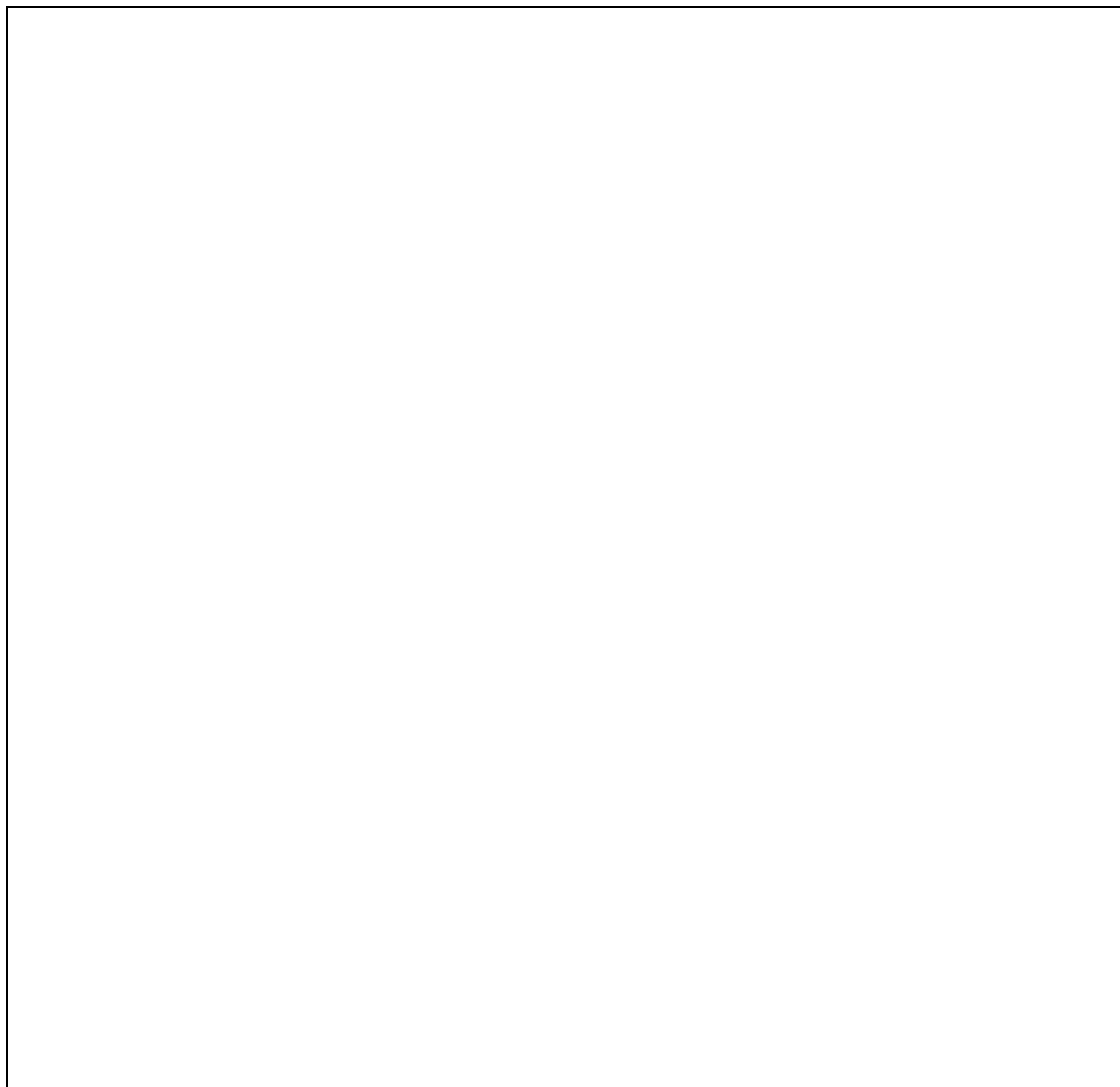
Аптека – це _____

_____

_____

_____

Схема організаційної структури аптеки

Завдання 2. Визначити площі аптечних приміщень та їх призначення

№	Назва приміщення	Площа, м ²	Призначення

Завдання 3. Систематизувати функції аптеки за видами діяльності

№ п. п.	Основні функції аптеки	Їх деталізація
1		1. – 2. –

		3. –
2		1. – 2. – 3. – 4. –
3		1. – 2. – 3. –

4.		1. –
		2. –

Завдання 4. Проаналізувати номенклатуру посад персоналу аптеки

№	Посада	Відношення до матеріальної відповідальності
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

[illegible]

Завдання 6. Здійсніть розподіл, запропонованих викладачем ЛЗ, відповідно до АТХ-класифікаційної системи (<https://compendium.com.ua/uk/atc/>).

Таблиця 1

Розподіл ЛЗ за АТХ-класифікацією

№ п/п	Назва ЛЗ	Код ЛЗ	Рівні АТХ - класифікації	
1	Бороментол	R01AX30	I	R- ЗАСОБИ, ЩО ДІЮТЬ НА РЕСПІРАТОРНУ СИСТЕМУ
	Еуфорбіум Композитум Назентропфен С		II	01- ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ПОРОЖНИНИ НОСА
	Зірка		III	A- ПРОТИНАБРЯКОВІ ТА ІНШІ ПРЕПАРАТИ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ У РАЗІ ЗАХВОРЮВАНЬ ПОРОЖНИНИ НОСА
	Піновіт®		IV	X- Інші засоби для лікування захворювань порожнини носу
	Хеверт®		V	30 - Комбінації
2		S01EB01	I	
			II	
			III	
			IV	
			V	

3		A11CC02	I	
			II	
			III	
			IV	
			V	
4		C07AA07	I	
			II	
			III	
			IV	
			V	
5		D03AX50	I	
			II	
			III	
			IV	
			V	

6		J01MA06	I	
			II	
			III	
			IV	
			V	

Завдання 7. Проведіть структурний аналіз асортименту національного переліку основних ЛЗ і ВМП (<https://www.kmu.gov.ua/npas/32796318>). Заповніть таблицю 2.

Таблиця 2

Код АТХ (I рівень)	Кількість позицій	%	Код АТХ (I рівень)	Кількість позицій	%
А. - ЗАСОБИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ТРАВНУ СИСТЕМУ І МЕТАБОЛІЗМ					

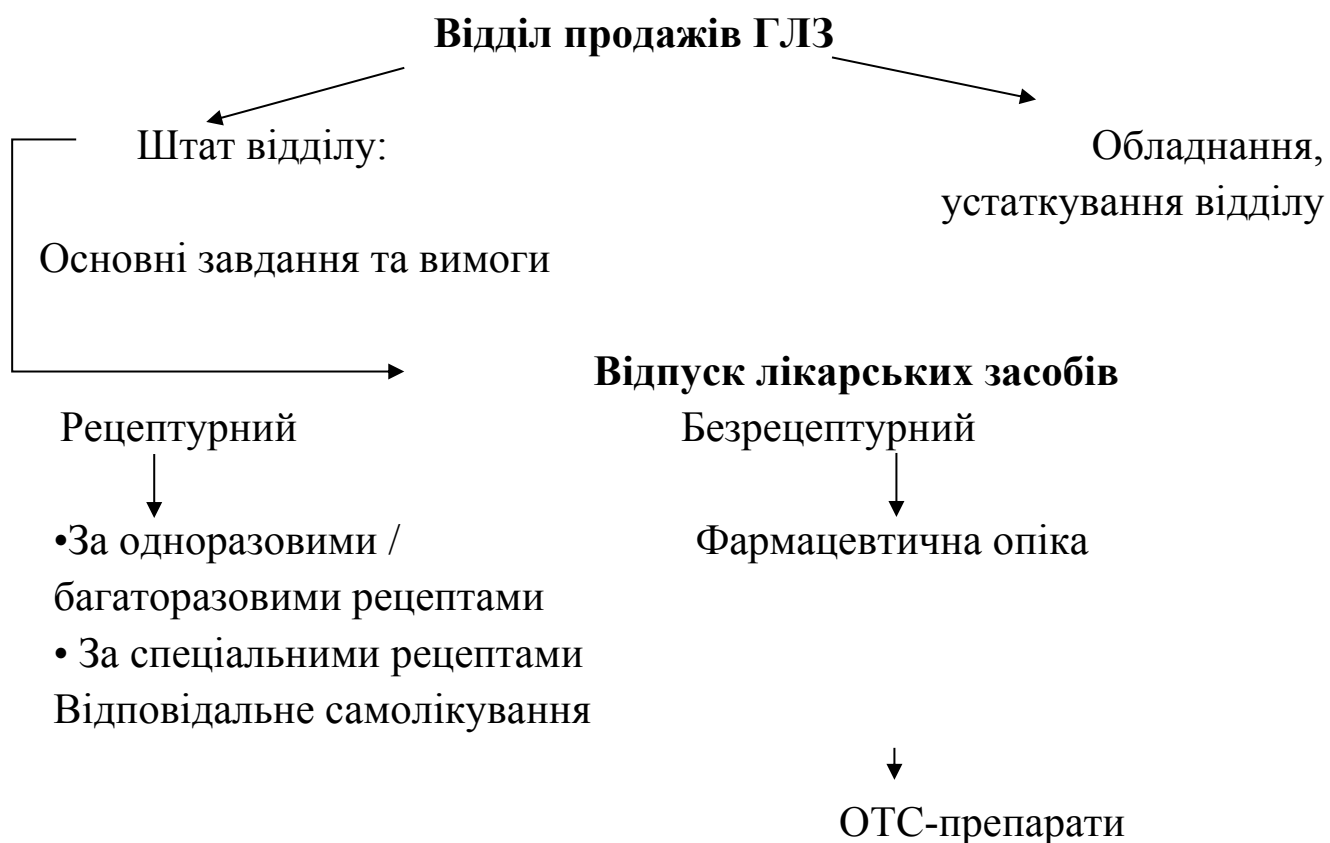
Всього		100			

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗРЕЦЕПТУРНОГО ВІДПУСКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З АПТЕК. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕКИ З ПРИЙОМУ РЕЦЕПТІВ І ВІДПУСКУ ЛІКІВ

Теоретичні питання

1. Організаційні принципи і завдання рецептурного відпуску в Україні і за кордоном. Основні проблеми рецептурного відпуску в Україні.
2. Критерії віднесення лікарських препаратів до групи рецептурних ЛЗ.
3. Рецептурно-виробничий відділ: завдання, функції, штат співробітників.
4. Функції провізора по прийому рецептів та відпуску ліків.
5. Рецепт – визначення, види, основні функції.
6. Загальні правила виписування рецептів. Форми рецептурних бланків.
7. Помилки, які зустрічаються при виписуванні та оформленні рецептів. Заходи щодо їх запобігання.
8. Особливості оформлення та порядок прийому рецептів на отруйні, наркотичні та психотропні засоби, прекурсори.
9. Порядок відпуску з аптек отруйних, наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів амбулаторним хворим.
10. Правила оформлення рецептів та правила відпуску з аптек лікарських засобів безоплатно і на пільгових умовах (з оплатою 50 % вартості).
11. Організація безрецептурного відпуску ЛЗ в Україні.
12. Особливості організації безрецептурного відпуску в зарубіжній практиці.
13. ОТС-препарати. Основні вимоги до препаратів безрецептурного відпуску.
14. Задачі й функції відділу безрецептурного відпуску.
15. Обов'язки й права провізора (фармацевта) з відпуску безрецептурних ЛЗ.
16. Відповідальне самолікування.
17. Поняття фармацевтичної опіки.
18. Відділ рецептурних ГЛЗ: задачі, функції, оснащення і штат.

1. Графологічна структура заняття

Завдання 1. Заповнити схему

РЕЦЕПТ

<u>Категорії відпуску</u>
✓
✓
✓

<u>Форми рецептурних бланків</u>
✓
✓

<u>Види рецептів</u>
✓
✓
✓

Завдання 2. Систематизація рецептів за формами рецептурних бланків, основні реквізити

№ п/п	Форма рецептурного бланка	Реквізити	Термін дії	Термін зберігання
1				
2				

Завдання 3. Пояснити структуру і функції рецепта

№ п/п	Структура рецепта	Характеристика
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		

Задачі відділу продажів готових ЛЗ за рецептами лікарів	Задачі відділу продажів готових лікарських форм

Завдання 6. Охарактеризувати штатні посади відділу продажів готових ЛЗ

№ п. п.	Посади	Обов'язки
1		
2		

3		
4		
5		

6		

Завдання 7. Перерахувати оснащення та обладнання відділу продажів готових ЛЗ

№ п.п.	Приміщення	Обладнання

Завдання 8. Охарактеризувати робоче місце провізора по прийому рецептів і відпуску готових лікарських засобів промислового виробництва

Завдання 9. Вказати необхідні умови якісної фармацевтичної опіки

№	Необхідні умови якісної фармацевтичної опіки
1	
2	
3	

ТЕМА 3. ПРАВИЛА ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ (ТАКСУВАННЯ) ЕКСТЕМПОРАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ

Теоретичні питання

1. Основні принципи ціноутворення на екстемпоральні лікарські засоби.
2. Характеристика і значення тарифу за виготовлення екстемпоральних лікарських засобів.
3. Загальні правила таксування виготовлених індивідуально лікарських засобів.
4. Порядок визначення тарифу при виготовленні різних екстемпоральних лікарських форм.
5. Організація роботи з прийняття рецептів.
6. Основні помилки лікарів під час виписування рецептів.
7. Загальні правила таксування рецептів на індивідуально виписані ліки.
8. Таксування рідин для зовнішнього та внутрішнього застосування, очних крапель, ін'єкційних розчинів.
9. Таксування порошків, свічок, пігулок та мазей.
10. Таксування водних витяжок.
11. Таксування спирту та спиртових розчинів.
12. Оснащення асистентської кімнати.
13. Загальні правила виготовлення ліків в умовах аптеки.
14. Особливості роботи з отруйними, наркотичними та психотропними речовинами та прекурсорами списку № 1.
15. Оформлення для відпуску лікарських форм індивідуального виготовлення.
16. Порядок відпуску антибіотиків індивідуального виробництва з аптек.

Завдання 1. Протаксуйте наведені рецепти. При таксуванні використовуйте вихідні дані, представлені нижче в таблиці:

а) прайс-лист цін на лікарські засоби і упаковку;

б) тарифи за виготовлення та фасування лікарських засобів (таблиця);

в) коефіцієнти збільшення об'єму, водопоглинання, витратні коефіцієнти, співвідношення сировини і екстрагента (води).

1) Атропіну сульфату 0,00025
Фенобарбіталу
Кофеїну по 0,01
Сахару 0,25
Змішай, щоб вийшов порошок
Дай таких доз № 10
Познач. За 1 пор. 2 рази на день

2) Кодеїну фосфату 0,05
Калію броміду 6,0
Калію йодиду 4,0
М'ятної води 50 мл
Води очищеної до 200 мл
Змішай, видай.
Познач. По 1 ст.л. 3 рази на день.

3) Барбіталу-натрію 1,0
Настою коренів Валеріани 10,0:200мл
Натрію броміду 2,0
Змішай, видай.
Познач. По 1 ст. л. 3 рази на день.

4) Фенобарбіталу 0,05
Кофеїну-натрію бензоату 0,025
Змішай, щоб вийшов порошок
Дай таких доз № 10
Познач. По 1 пор. 2 рази на день.

5) Етилморфіну гідрохлориду
Папаверину гідрохлориду
Екстракту Красавки по 0,1
М'ятної води 10 мл
Змішай, видай. Познач.
По 10 кап. 2 рази на день

6) Кодеїну фосфату 0,015
Сахару 0,3
Змішай, щоб вийшов порошок
Дай таких доз № 10
Познач. По 1 пор. 2 рази на день.

Розрахунки:

[illegible]

Тарифи за виготовлення та фасування ЛЗ та ВМП

№	Найменування лікарських форм та основних технологічних операцій	Од. вим.	Вартість (грн)
<i>I. Виготовлення 2-компонентного пропису</i>			
1.	Розчини для ін'єкцій об'ємом		
	400-500 мл	фл.	3-50
	200-250 мл	фл.	3-40
	до 100 мл	фл.	3-30
	В т.ч. стерилізація	опер.	0-75
2.	Очні краплі, малі. ЛЗ для новонароджених	фл.	3-90
3.	Масла стерильні	фл.	3-90
4.	Розчини, краплі для внутрішнього і зовнішнього застосування об'ємом		
		5 л и більше	фл. 6-00
		від 1 л до 5 л	фл. 4-50
		400-500 мл	фл. 2-90
	до 250 мл	фл.	2-80
5.	Настой та відвари, слизи об'ємом		
		більше 1 л	фл. 4-00
		400-500 мл	фл. 2-80
		до 250 мл	фл. 2-60
6.	Емульсії, суспензії, лініменти	фл.	6-50
7.	Малі, пасти	бан.	4-20
8.	Порошки дозовані № 10	доз.	2-90
	Дозування кожних наступних 10 порошоків	доз.	0-20
9.	Порошки недозовані, збори	доз.	4-00
10.	Супозиторії, глобулі, палочки № 10	доз.	4-00
		Дозування кожних наступних 10 супозиторіїв	опер. 0-30
II.	Добавка кожного наступного компонента до будь-якої лік. форми	опер.	1-00
III.	Відповідальність за роботу з отруйними і наркотичними речовинами	опер.	2-00
IV.	Виготовлення ліків на «Cito» на «Statim»	опер.	0-50
		опер.	0-70
V.	Фасовка ЛЗ та ВМП	опер.	2-50
	Рідкі лікарські форми	фл.	2-20
	Малі	бан.	2-50
	Таблетки (драже)	упак.	1-40
	Амбро	упак.	2-50
	Лікарські рослини	упак.	2-40
	Порошки	упак.	2-30
	Вата	упак.	2-25
	Марля по 10 м і більше	міра	2-30
	Мед, клейонка і пластифікат	міра	2-30

ТЕМА 4. ОБЛІК РЕЦЕПТУРИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕДМЕТНО-КІЛЬКІСНОГО ОБЛІКУ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ

Теоретичні питання

1. Концентровані розчини (концентрати), особливості виготовлення.
2. Напівфабрикати, внутрішньоаптечна заготівля, особливості виготовлення.
3. Організація та порядок оформлення лабораторних та фасувальних робіт.

Завдання 1. Документально оформіть проведені в аптеці (таблиця 1) лабораторно-фасувальні роботи (бланк 1, 2).

Таблиця 1

Перелік проведених в аптеці лабораторно-фасувальних робіт

варіант	Виготовлено	
	Концентровані розчини	Внутрішньоаптечна заготовка
1	Р-н натрію броміду 20 % – 2 л	Р-н калію йодиду 2 % – 10,0 № 50 St!
	Р-н натрію гідрокарбонату 5 % – 2 л	Порошки з димедолом 0,005 та цукром 0,2 № 10 x 100
	Р-н натрію бензоату 10 % – 1 л	Р-н формаліну 10 % – 400,0 № 20
2	Р-н калію броміду 20 % – 2 л	Порошки з еуфілліном 0,003 та цукром 0,2 № 10 x 20
	Р-н кальцію хлориду 50 % – 2 л	Р-н пероксиду водню 3 % – 100,0 № 45
	Р-н кальцію глюконату 10 % – 1 л	Вода укропна 100,0 № 20
3	Р-н кальцію хлориду 5 % – 1,5 л	Р-н димедолу 1 % – 100,0 № 25
	Р-н калію йодиду 20 % – 1,5 л	Р-н сульфацил-натрію 30 % – 10,0 № 50 St!

[illegible]

Книга обліку лабораторних робіт																	
Видано до роботи								Розфасовано, виготовлено і здано									
№ серії	дата	Назва сировини	од. вим	Кількість	ціна	всього	в т.ч вартість посуду	Назва готової продукції	од. вим	Кількість	ціна	сума	різниця		виконавець робіт	перевірив та прийняв роботу	№ аналізу, дата
													гр.13- гр.7				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	+	-	14	15	16

Вода-									Дооцінка -				Уцінка -				

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook or ledger paper. There are no margins, text, or other markings on the page.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКІВ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ТОВАРІВ

Теоретичні питання

1. Забезпечення якості ЛЗ як міжнародна проблема. Поняття «фальсифікований», «субстандартний» / контрафактний, «неzareєстрований» препарат.
2. Державна система забезпечення якості ЛЗ в Україні: законодавча база, завдання, організаційна структура, рівні управління.
3. Механізми забезпечення якості ЛЗ (ліцензування, держ. реєстрація, стандартизація, сертифікація і т. п.).
4. Забезпечення якості під час оптової та роздрібної торгівлі. Обов'язки і права уповноваженої особи.
5. Організація проведення та облік результатів вхідного контролю якості ЛЗ та ВМП.
6. Організація внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів. Обов'язки і права провізор-аналітика

Завдання 1. Заповнити таблицю

<i>Внутрішньоаптечний контроль якості</i>

<i>Запобіжні заходи</i>

<i>Види контролю</i>

Завдання 2. Охарактеризуйте види внутрішньоаптечного контролю

<i>Вид контролю</i>	<i>Опис, значення</i>
Письмовий	
Опитувальний	
Органолептичний	
Фізичний	
Хімічний якісний і повний	
Контроль при відпуску (обов'язково)	

Завдання 3. Охарактеризуйте значення і порядок здійснення запобіжних заходів в межах здійснення внутрішньоаптечного контролю

<i>Запобіжні заходи</i>	<i>Порядок їх здійснення</i>
Вхідний контроль при надходженні ЛЗ	
Приймальний контроль рецептів, які надійшли в аптеку	
Виконання всіх вимог санітарного режиму і фармацевтичного порядку	
Належний метрологічний контроль	
Належна організація зберігання ЛЗ	
Виконання технології ЛЗ аптечного виготовлення	

Завдання 4. Питання або тести для визначення якості засвоєння студентами теми заняття. Коротко обґрунтувати обраний варіант!

1. Вкажіть загальні реквізити для оформлення штангласів в матеріальній і асистентській кімнатах:

- а) номер серії та аналізу;
- б) термін придатності;
- в) дата заповнення;
- г) підпис особи, яка заповнила;
- д) підпис особи, перевірила.

---

2. Заходи, які запобігають виникненню помилок при виготовленні і відпуску лікарських форм, включають:

1. Проведення вхідного контролю при надходженні в аптеку лікарських засобів від постачальників і приймального контролю рецептів від лікарів.

- 2. _____.
- 3. _____.
- 4. _____.
- 5. _____.

3. Підберіть відповідні пари:

Лікарські форми, виготовлені в аптеці. Терміни їх зберігання

1. Краплі в ніс	а) Одна доба
2. Суспензії	б) Дві доби
3. Настояї і відвари	в) Три доби
4. Розчин глюкози	г) Десять діб

---

4. Вкажіть, які дані вказують у паспорті письмового контролю при виготовленні лікарських форм:

1. Очні краплі.	А. Розчини ізотонуючих речовин.
2. Розчини для ін'єкцій.	Б. Кількість стабілізуючих речовин.
3. Розчини для внутрішнього вживання.	В. Коефіцієнт водопоглинання.
4. Водні витяжки.	Г. Коефіцієнт збільшення об'єму.

---

5. Підберіть відповідні пари:

Вид контролю	Частота його застосування
1. опитувальний	А) після виготовлення кожним фармацевтом не більше 5 лікарських форм
2. фізичний	Б) не менше 3 % від кількості індивідуальних ліків, виготовлених за день

---

6. Органолептичний вид внутрішньо-аптечного контролю полягає в перевірці:

- 1- зовнішнього вигляду лікарської форми;
- 2 - _____;
- 3 - _____;
- 4 - _____;
- 5 - _____.

---

7. Вода очищена підлягає перевірці на відсутність:

- а) хлоридів, сульфатів;
  - б) солей кальцію
  - в) відновлювальних речовин;
  - г) аміаку, вуглекислоти;
  - д) важких металів, нітратів.
-
-
-

8. Багатокомпонентну лікарську форму для немовляти в разі відсутності методики кількісного аналізу виготовляти в аптеці можна, оскільки всі лікарські форми для новонароджених складаються в обов'язковому кількісному хімічному контролі:

- а) перше твердження вірне, а друге ні;
  - б) друге твердження вірне, а перше ні;
  - в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
  - г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
  - д) обидва твердження невірні.
-
-
-

9. Вкажіть індивідуальні лікарські форми, які в обов'язковому порядку підлягають повному хімічному контролю:

- а) розчин кислоти соляної за прописом Дем'яновича;
- б) очна мазь етилморфіну гідрохлориду 1 % - 10,0;
- в) розчин скополаміну гідроброміду 1 % - 10,0;
- г) очна жовта ртутна мазь - 10,0;
- д) розчин перекису водню 3 % - 30,0.

---

10. Вкажіть лікарські засоби, які підлягають обов'язковій лабораторній перевірці:

- а) субстанції, які використовуються в аптеках для виготовлення парентеральних лікарських форм і ліків, що застосовуються в очній практиці;
  - б) наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори;
  - в) лікарські засоби, що використовуються для наркозу, зокрема, інгаляційного (за винятком кисню і закису азоту);
  - г) рентгенконтрастні засоби, в т. ч. барію сульфат;
  - д) протитуберкульозні препарати.
-
-
-
-
-

11. Кінцевий термін придатності ЛЗ при надходженні їх зі складу в аптеку повинен становити не менше, ніж... від загального терміну придатності

- а) не менше 60 %
  - б) не менше 40 %
  - в) не менше 30 %
  - г) не більше 80 %
  - д) не менше 50 %
-
-
-
-

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕКИ З ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ

Теоретичні питання

1. Визначення поточної потреби у лікарських засобах.
2. Характеристика постачальників лікарських засобів та виробів медичного призначення.
3. Критерії вибору постачальника, можливі форми оплати товару та фактори, від яких залежить розмір торгової націнки.
4. Обов'язки уповноваженої особи щодо вхідного контролю якості ліків.
5. Методика вхідного контролю у аптеці.
6. Перелік ліків, які підлягають обов'язковій лабораторній перевірці.
7. Залишковий термін придатності антибіотиків.
8. Основні претензії аптек до постачальників.
9. Основні засади зберігання лікарських засобів.
10. Організація зберігання отруйних лікарських засобів.
11. Організація зберігання лікарських засобів залежно від фізико-хімічних властивостей.
12. Організація зберігання лікарської рослинної сировини.
13. Організація зберігання гумових виробів, пластмасових та перев'язувальних виробів та допоміжних матеріалів.
14. Організація зберігання вогнебезпечних та вибухонебезпечних речовин.
15. Особливості зберігання лікарських засобів з урахуванням характеру лікарської форми.
16. Утилізація та знищення неякісних лікарських засобів.
17. Визначення роздрібних цін готових лікарських засобів.
18. Порядок відпуску лікарських засобів із аптеки.

Завдання 1. Визначте кількісний обсяг замовлення на необхідні лікарські засоби (таблиця 1) за умови, що ...

1 – варіант – ... раз на п'ять днів здійснюється перевірка товарних запасів, два дні витрачається на пошук постачальників, складання замовлення та отримання товару, резервний запас складає середню норму продажу конкретного препарату за день.

2 – варіант – ... разів на чотири дні здійснюється перевірка товарних запасів, два дні витрачається на пошук постачальників, складання замовлення та отримання товару, резервний запас складає середню норму продажу конкретного препарату за день.

3 – варіант – ... раз на сім днів здійснюється перевірка товарних запасів, чотири дні витрачається на пошук постачальників, складання замовлення та отримання товару, резервний запас складає середню норму продажу конкретного препарату за день.

Таблиця 1

Визначення кількісного обсягу замовлення лікарських засобів в аптеці

№ п.п.	Код відповідно до АТХ	Назва лікарського засобу, форма випуску, доза*	Прогнозований залишок	Середній продаж в день	Необхідна кількість
1.	A		10	15	
2.	B		3	2	
3.	C		2	3	
4.	D		1	2	
5.	G		2	10	
6.	H		2	1	
7.	J		1	2	

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Завдання 2. На основі аналізу цінників оптових фармацевтичних фірм проведіть аналіз цінових пропозицій необхідних аптеці ліків і складіть замовлення на необхідний товар (таблиця 2, бланк 1)

Таблиця 2

№ п.п.	Назва лікарського засобу, форма випуску, доза	Ціна пропозиції фірми											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													

Висновки:

“ ____ ” _____ 20 ____ г.

ЗАМОВЛЕННЯ

на відпуск товару

з _____

(назва оптової фірми)

кому

(аптека, її повна адреса, телефон/факс, банківські реквізити)

№ п.п.	Назва товару	од. вим.	кількість	Всього
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				

Завдання 3. Встановіть роздрібні (відпускні ціни) для одержаних лікарських засобів (таблиця 3), врахуйте, що націнка оптової фірми становить 5 %.

Таблиця 3

Визначення роздрібних цін на лікарські засоби

№ п.п	Назва лікарського засобу	Ціна заводська/ митниці (грн.)	Оптова ціна (грн.)	Підхід до формування ціни	Розмір торгової націнки		Ціна роздрібна	
					для населення	для лікарні	для населення	для лікарні
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings present.

Завдання 4. Розрахункові задачі

Всі розрахунки та пояснення прописати, отримані результати оформити в таблиці.

Задача 1. Складіть баланс аптеки та визначте суму коштів, суму власного капіталу, суму позикового капіталу.

Відомо: Розрахунки з оплати праці – 14190 грн., основні засоби – 146800 грн., товар – 24560 грн., розрахунки з постачальниками – 2600 грн., короткострокові кредити банку – 3100 грн., кредитори – 404 грн., каса – 150 грн., поточний рахунок – , дебіторська заборгованість – 383 грн.

Баланс аптеки

Назва статей активу балансу	Сума	Назва статей пасиву балансу	Сума
		<i>Особистий капітал</i>	
Баланс		Баланс	

Розрахунки:

Сума коштів =

Сума позикового капіталу =

[illegible]

Література

Нормативно-правові акти:

1. Наказ МОЗ України від 17.10.2012 р. № 812 «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках»
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>
2. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 р. № 723 «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами».
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11/page>
3. Наказ МОЗ України від 29.09.2014 р. № 677 «Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>
4. Наказ МОЗ України від 10.04.2005 р. № 360 (редакція від 13.09.2016 р.) «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05>
5. Постанова КМУ № 1303 від 17 серпня 1998 р. (Редакція від 13.10.2015 р.) «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань».
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF>
6. Наказ МОЗ України від 18 травня 2015 року № 283 «Перелік лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів»
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0653-15>
7. Наказ МОЗ України від 17.10.2012 р. № 812 «Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в аптеках»
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1846-12>

8. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 р. № 723 «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами».
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11/page>
9. Наказ МОЗ України від 29.09.2014 р. № 677 «Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14>

Навчальне видання

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для здобувачів освіти
спеціальності 102 «Хімія» (фармацевтична хімія)

Електронне практичне видання

Укладач

Цісак Альона Олександрівна

В авторській редакції

Затвердж. авт. 15.08.2023. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.
Обсяг 1,0 МБ. Зам. № 2633.

Видавець і виготовлювач

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua